

Energetická bezpečnost spojuje region střední a východní Evropy

28.11.2023 - | PROTEXT

Organizátoři akce: Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego, Conservative Environment Network z Velké Británie a nadace Polska z Natury, vytvořili novou platformu pro výměnu zkušeností a vytváření společných receptů pro energetickou budoucnost regionu.

Frances Burwell Distinguished Fellow z Atlantic Council popisuje záměr konference takto - *V této klíčové době, kdy vstupujeme do druhé zimy po nevyprovokované ruské invazi na Ukrajinu, potřebuje Evropa - včetně Evropy střední - provést reálné změny ve svém energetickém mixu a infrastruktuře. Jak ukázala tato konference, střední Evropa musí spolupracovat na odchodu od jakéhokoli ruského zdroje energie, ale také pokračovat v ekologické transformaci. Tato konference je týden před konferencí COP28 důležitou příležitostí, jak demonstrovat potenciální vedoucí postavení střední Evropy v této oblasti.*

- *To, co bylo kdysi otázkou životního prostředí, se nyní týká také naší národní bezpečnosti. Ruská nebezpečná manipulace s trhy s fosilními palivy ohrožuje bezpečnost Evropy a zvyšuje účty za energii milionům lidí. Zvýšením využívání obnovitelných a jaderných zdrojů energie může Evropa zajistit, že už nikdy nebude vůči těmto hrozbám zranitelná, a může chránit planetu a zároveň posilovat naši odolnost. Velká Británie a její střeoevropští a východoevropští spojenci se ruské agresi postavili společně. Conservative Environment Network sdílí s našimi partnery ze střední a východní Evropy britský konzervativní pohled na výzvy a příležitosti související s naplňováním našich cílů v oblasti energetické bezpečnosti a klimatu.*- komentuje myšlenku akce John Flesher, zástupce ředitele Conservative Environment Network.

Další oblastí, kde mohou sousedé spolupracovat, je rozvoj jaderné energetiky. Zde vyniká Litva, která v této oblasti disponuje vlastními dlouholetými zkušenostmi. Polsko zase plánuje svůj systém do značné míry opírat o jadernou energii. Během konference budou zástupci obou zemí diskutovat o zkušenostech, výhodách a rizicích využívání tohoto zdroje energie.

Region střední a východní Evropy je ještě silněji propojen výzvou související s implementací evropské Zelené dohody (tzv. Green Deal). Rozvoj OZE dává naději na ekologičtější a odolnější energetický systém, protože je diverzifikovaný. Pokud bude navíc podpořen jadernou energetikou, může plně uspokojit potřeby. Bude to však mimořádně nákladný proces. Jak poznamenává Juhan Parts, bývalý estonský premiér - *Musíme lépe vyvážit energetická dilemata. Poslední roky ukázaly, že konkurenceschopnost klesá v důsledku třikrát vyšších a velmi nestabilních cen energií. Druhým problémem je, že větrná a solární energie nezaručují bezpečnost dodávek kvůli intermitenci a největší důraz by měl být kladen na investice do spolehlivých zdrojů.*

- *Evropská zelená dohoda je obzvláště velkou výzvou pro střední Evropu. Navzdory dynamickému růstu se stále jedná o chudší region s nižšími příjmy obyvatel, kde stále chybí velké technologicky vyspělé společnosti s potenciálem stát se lídrem zelené transformace. V důsledku toho představuje Zelená dohoda velkou výzvu a někteří upozorňují na hrozbu, kterou představuje pro udržení hospodářské konkurenceschopnosti celého regionu. Dále platí, že válka na Ukrajině nezpůsobila, že by evropská Zelená dohoda přestala být relevantním směřováním, zároveň však vyvolala výzvy v oblasti energetické bezpečnosti, což rozhodovacím subjektům dále komplikuje situaci. Spolupráce regionu na koordinaci postojů v oblasti energetické a klimatické politiky je proto dnes potřebnější než kdykoli předtím,* dodává Paweł Musiałek, předseda Klubu Jagiellońskiego, spoluorganizátor akce.

Během panelových diskusí nebude nouze o debaty na téma boje proti energetické chudobě. Toto téma je organizátorům akce obzvláště blízké. Ti nedávno zveřejnili zprávu s názvem "**Je draho, bude ještě draž? Hospodárný stát jako odpověď na energetickou chudobu**". Z výzkumu, který zprávu doprovází, vyplývá, že jen v Polsku se tento jev týká **10-20 % obyvatel, a 76 % respondentů přiznalo, že během poslední topné sezóny šetřilo energií**. To je dalším potvrzením teze, že energetická transformace, má-li být úspěšná, musí být spravedlivá. Ti nejzranitelnější nesmí nést náklady nad rámec svých možností. Výzvou pro mnoho evropských zemí, a to nejen v našem regionu, je vytvoření účinných veřejných politik, které tento problém omezí. Na jejich provádění bude totiž do značné míry záviset podpora zelené transformace ze strany velké části společnosti.

Konference je také příležitostí k prohloubení spolupráce mezi evropskými odbornými centry. Během setkání budou o užší spolupráci jednat přední organizace z regionu: **AtlanticCouncil (AC), Conservative Environment Network (CEN), Energy and Climate Policy and Innovation Council (EPICO), Klub Jagielloński (KJ), Nowa Konfederacja (NK), Warsaw Enterprise Institute (WEI), Laudato si Movement (LSM)**.

Další informace jsou k dispozici na adrese:

<https://klubjagiellonski.pl/projekty/energy-security-in-central-and-eastern-europe-achiving-our-climate-and-security-goals-together/>

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/energeticka-bezpecnost-spojuje-region-stredni-a-vychodni-evropy/2446312>